

VESZPRÉM VÁRMEGYEI ÖNKORMÁNYZAT KÖZGYŰLÉSE

HATÁROZAT

Szám: 35/2025. (VII.3.) határozata

Tárgy: A Veszprém Vármegyei Önkormányzat 2025-2030 évekre szóló Gazdasági Programjának elfogadása

A Veszprém Vármegyei Önkormányzat Közgyűlése (a továbbiakban: Közgyűlés) megtárgyalta „A Veszprém Megyei Önkormányzat 2020-2025 évekre szóló Gazdasági Programjának végrehajtásáról szóló tájékoztató tudomásul vétele, és a Veszprém Vármegyei Önkormányzat 2025-2030 évekre szóló Gazdasági Programjának meghatározása” tárgyú előterjesztést és a Veszprém Vármegyei Önkormányzat 2025-2030 évekre szóló Gazdasági Programjának meghatározása tekintetében az alábbi döntést hozta:

1. A Közgyűlés a Veszprém Vármegyei Önkormányzat 2025-2030 évekre szóló Gazdasági Programját (a továbbiakban: Gazdasági Program) a határozat mellékletében foglaltak szerint elfogadja.
2. A Közgyűlés megállapítja, hogy a Gazdasági Program végrehajtásának feltételeit az éves költségvetési rendeletekben kell kialakítani és biztosítani.

Határidő: folyamatos, illetve: 2030. december 31.

Felelős: Polgárdy Imre Lajos, a vármegyei közgyűlés elnöke

Polgárdy Imre Lajos sk.
vármegyei közgyűlés elnöke

Dr. Imre László sk.
vármegyei jegyző

A kiadmány hitelül:

A Veszprém Vármegyei Önkormányzat Közgyűlése
35/2025. (VII.3.) határozata melléklete

A VESZPRÉM VÁRMEGYEI ÖNKORMÁNYZAT
2025-2030 ÉVEKRE SZÓLÓ
GAZDASÁGI PROGRAMJA

Elfogadta:

a Veszprém Vármegyei Önkormányzat Közgyűlése:
35/2025. (VII. 3.) határozatával

1. Bevezetés

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.) 116. § (5) bekezdése értelmében a közgyűlés az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el az új gazdasági programot. Ha a meglévő gazdasági program az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt a közgyűlés az alakuló ülést követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.

A gazdasági program a vármegyei önkormányzat részére meghatározza mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok figyelembevételével a vármegyei önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják. A Program tehát az Önkormányzat átfogó, a közgyűlés és hivatala választási ciklusra szóló gazdasági és szakmai stratégiai tervdokumentuma, amely megalapozza a munkavégzés kereteit. *A vármegyei önkormányzat kötelező és önként vállalt feladataira vonatkozó jogszabályokat a FÜGGELÉK tartalmazza.*

A Program jelenlegi irányvonalát a 2021-2027-es költségvetési időszak európai uniós forrásainak felhasználása határozza meg. A területi kohézió érvényesítése, a területi különbségek csökkentése a 7 éves időszak kiemelt, uniós szinten meghatározott célkitűzése, melyhez a területi tervezés ad alapot.

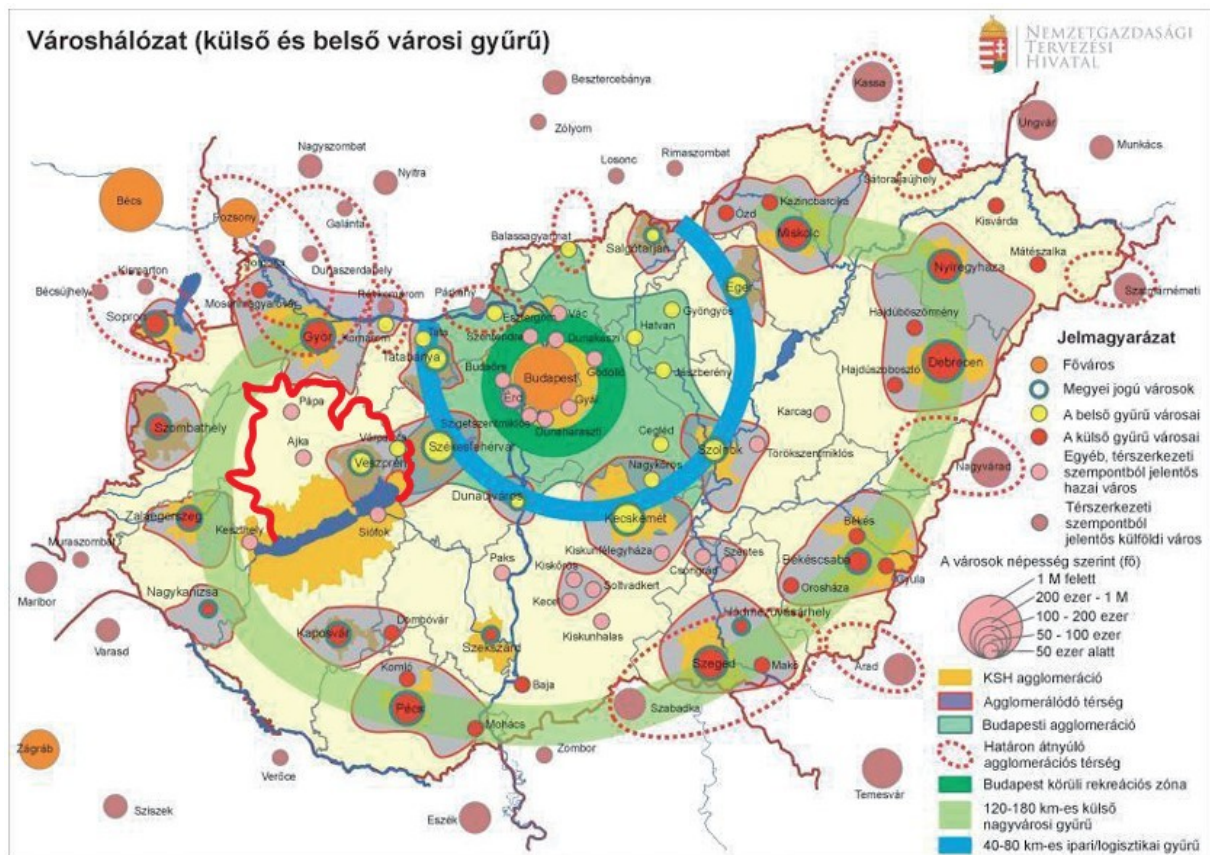
A 2028-tól kezdődő új uniós tervezési ciklus forráselosztási mechanizmusától függetlenül fontos, hogy a területi felzárkózást szolgáló beavatkozások időben feltárásra kerüljenek. A források tagállami szintű programdokumentumát, a Partnerségi Szerződést a nemzeti szinten készülő stratégiai fejlesztési dokumentumok és az azokkal párhuzamosan megújuló vármegyei területfejlesztési koncepciók alapozzák majd meg.

2. Célkitűzések

2.1. Veszprém vármegye bemutatása – helyzetértékelés

Veszprém vármegye a Dunántúl középső részén, a Balaton vonalától északra terül el. A közepes nagyságú vármegyék közé tartozik, közigazgatási területe 4493 km², legnagyobb kelet-nyugati irányú kiterjedése mintegy 82 km, észak-déli irányban pedig megközelítőleg 77 km. A vármegye **országhatárral nem rendelkezik**, északról Győr-Moson-Sopron és Komárom-Esztergom vármegye, keletről Fejér, délről Somogy, nyugatról Zala és Vas vármegyék határolják.

A vármegye a Budapeستől számítva 40-80 km-es iparlogisztikai gyűrű és a 120-180 km-es külső nagyvárosi gyűrű között helyezkedik el, fejlettebb keleti fele Székesfehérvárral alkot egy funkcionális térséget, míg északi és nyugati fele inkább perifériának számít.

Forrás: Nemzeti Fejlesztés 2030 alapján saját szerkesztés

Veszprém vármegyén kívül négy vármegye **nem** rendelkezik országhatárral: Fejér, Tolna, Heves és Jász-Nagykun-Szolnok vármegyék. Helyzetük speciális, mert a 2004-es Európai Unió csatlakozással az országhatárral rendelkező vármegyék számára megnyílt a lehetőség a határmenti együttműködésekre. Ezek az együttműködések a forrásokhoz való jutáson túl nemzetközi pályázati tapasztalattal is felvértezte a határmenti vármegyéket, így későbbi nemzetközi projektekben való részvételük e tapasztalatok miatt könnyebbé vált. A nemzetközi pályázatokban való részvétel napjainkban is jelentős bevételi forrása ezen vármegyei önkormányzatoknak.

Az országhatárral nem rendelkező vármegyék e tapasztalatok híján kevésbé kompetensek a nemzetközi pályázatokban, versenyhátrányban vannak, így jelentős forrásoktól esnek el. Az utófinanszírozásos és önerőt is tartalmazó pályázatokon való részvétel tapasztalt pályázati szakemberek és források nélkül kockázatos.

Az 5 vármegye közötti szorosabb együttműködés és tapasztalatcsere, valamint a közös fellépés és plusz forrásokért való lobbizás lehet e versenyhátrány feloldására tett megoldás.

Országhatárral nem rendelkező vármegyék Magyarországon

Kép forrása: Saját szerkesztés

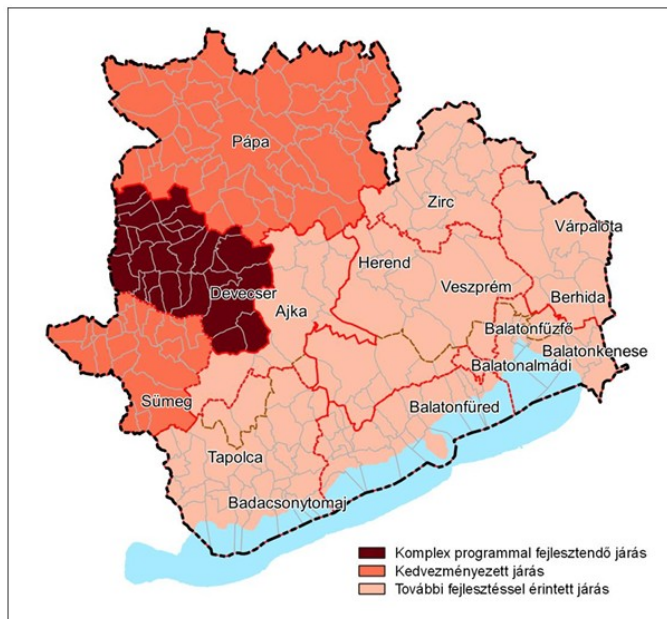
Veszprém vármegye a következő nagyobb tájegységre bontható: a Kisalföld déli része, a Bakony hegység és a Balaton-felvidék. Viszonylag kis területe ellenére természeti és táji adottságai kiemelkedőek és nagyfokú változatosságot mutatnak. Térségei és területei területfejlesztési szempontból kiemelkedő értéket, potenciált képviselnek.

Veszprém vármegyéhez **217 település** - közte 15 város – tartozik, 2 középfokú és 13 alsófokú központ található. A legnépesebb középfokú központ Veszprém közel 60 ezer fővel, ezt követi Pápa, a másik középfokú központ, feleakkora népességgel. A domborzati adottságok miatt a vármegyére inkább az aprófalvak jellemzőek, a városok inkább a **Balaton** közelébe koncentrálnak a vármegye déli, délkeleti részén.

A **Bakony hegység**, mint fizikai akadály megnehezíti a vármegyeszékhellyel, Veszprémmel történő kapcsolattartást, így van, hogy a vármegye északi és nyugati részén található települések számára Pápa, vagy már más vármegyében lévő központok könnyebben elérhetők (pl. Győr, Celldömölk).

A vármegyét **10 járás** alkotja, melyek fejlettségi szintjén szintén visszaköszön a térszerkezet és a földrajzi helyzetből adódó előnyök és hátrányok.

A Pápai és a Sümegi járás a kedvezményezett járások közé tartozik, a Devecseri járás komplex programmal fejlesztendő. A Balaton-parti járások nagy területen a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet részei. A Balaton-felvidéken szintén találunk aprófalvas térségeket, de a kistelepülések turisztikai vonzereje miatt fejlettségi szintjük eltér a leszakadó északi és nyugati járásokétól.

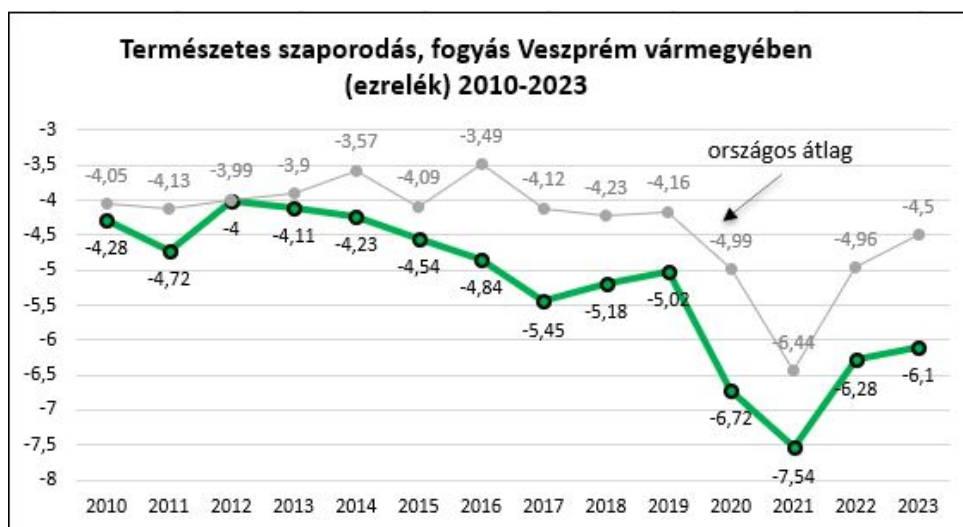

Forrás: Veszprém Megye Területfejlesztési Konceptiója (2021)

A vármegye népessége és az itt koncentrálódó humán erőforrás meghatározó jelentőségű területfejlesztési tényező. A népesség számának és potenciáljának változása kihat a vármegye gazdasági-, társadalmi-, területi folyamatainak alakulására és befolyásolja a vármegye jövőbeli fejlesztését is.

Az országos trendekkel megegyezően Veszprém vármegye **népessége is elöregedő**. Az öregedési mutató értéke 2009 óta folyamatosan növekszik, és meg is haladja az országos értékeket. A vármegye járásaiban különbségek vannak a lakosság korstruktúrájában.

2023-ban Veszprém vármegyében él az ország népességének 3,5%-a, 335 979 fő. Az itt élő és dolgozó népesség fizikai és szellemi potenciálja, egészsége, munkakultúrája, képességei a további fejlődés meghatározó tényezői, erőforrásai. Ezért kedvezőtlen folyamat, hogy a lakónépesség csökken, a demográfiai tényezők folyamatosan romlanak, amely ugyan nem csak Veszprém vármegyei jelenség, de itt is meghatározó.

Forrás: Monitoring jelentés, 2025

Az aktív korú népesség aránya is csökkent az elmúlt évtizedben, a vármegye egészében és a járásaiban is. A vármegyei értéket is meghaladó mértékű a csökkenés a balatonalmádi,

balatonfüredi, sümegi és zirci járásokban. Veszprém vármegye járásainak vándorlási egyenlege néhány kivételtől eltekintve pozitív, tehát a mobilis lakosság számára inkább vonzó célpont a vármegye területe.

Veszprém vármegye 1 és 2 ezer fő közé eső lakosság számú **kisfalvai** (34) a vármegye népessége töredékének adnak otthont. Ezekben a falvakban az infrastruktúra fejletlen, de az alapvető egészségügyi, oktatási és egyéb közszolgáltatási feladatok nagyrészt megoldottak, ugyanakkor erőteljesen fennáll a párhuzamos népesség-, funkció-, szolgáltatás- és intézményvesztés veszélye. A fokozott központi költségvetési függőség zömükben nem teszi lehetővé többletfeladatok és -funkciók ellátását, a lakóhelyként való vonzás és az életminőség fenntartása, javítása a legfontosabb feladat. Az elhelyezkedésből (közlekedési fővonalak, városok közelsége), a speciális helyzetből származó előnyök megragadása (pl. jelentősebb idegenforgalmi attrakció, hasznosítható objektum, egyedi adottság), illetve a helyi erőforrások mozgósítása (pl. a mezőgazdaság eredményességének javítása, kiemelkedő természeti erőforrás hasznosítása) jelentheti a kitörési lehetőséget.

Az 1000 főnél alacsonyabb népességszámú **apró- és törpefalvakban** - amelyek Veszprém vármegyében területileg koncentráltan helyezkednek el - a települési szolgáltatások közül leginkább a kereskedelem az, amely valamilyen jellegű és szintű szolgáltatási egységgel képviselteti magát. E településkategória infrastruktúrája a rendszerváltás óta szintén sokat javult (telefon, gáz), de csatorna-, út-, járda- és felszíni vízelvezető-hálózataik hiányosak, elavultak. Az általános iskoláik alsó tagozatai is már csak kevés helyen működnek, tömegközlekedéssel való elérésük gyenge, zömében orvosi ellátásuk és egyre több szolgáltatásuk körzetesített. Nagyobb hányaduk népességszáma folyamatosan csökken, társadalmá öregszik, kisebb részük - főként a roma népesség térnyerése miatt - fiatalodó korszerkezetű.

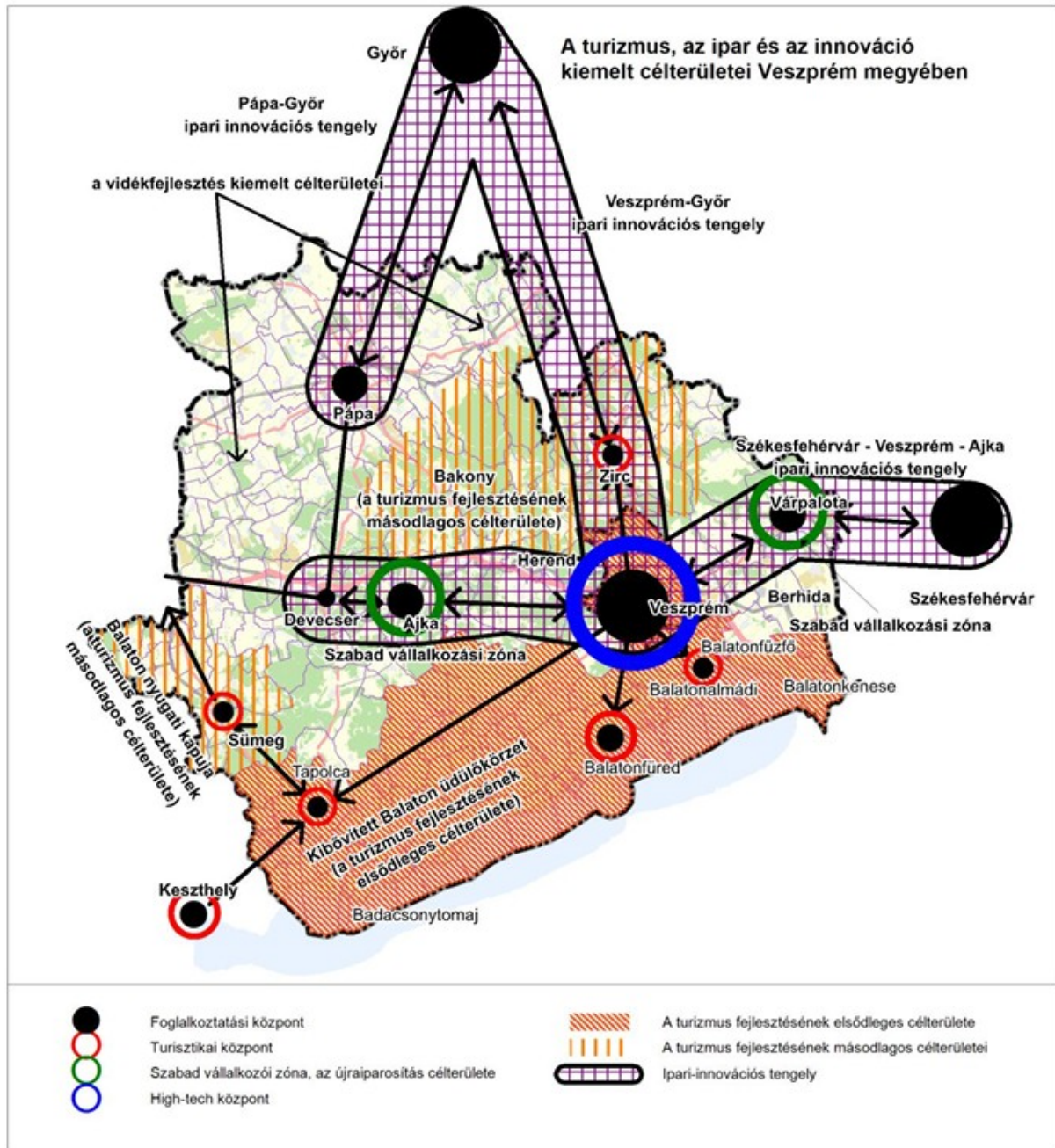
Veszprém vármegye **gazdasági** fejlettsége hazai viszonylatban közepesnek mondható. A Közép-dunántúli régió mindkét másik vármegyéje (Fejér és Komárom-Esztergom) jelentősen megelőzi. A vármegyék rangsorában is a középmezőnyben van.

A foglalkoztatás tekintetében Veszprém vármegye hosszú ideje jobb helyzetben van, mint az országos és vidéki átlag, és kedvező pozíciója az elmúlt években sem változott érdemben. A munkanélküliségi ráta 3%-os szint körül mozog. A csökkenésben és a tartós alacsony érték fenntartásában a főszerepet több más tényező mellett a vármegyében működő gazdasági szereplők munkaerő-keresletének növekedése játszotta. A változásban a magánszektor piaci alapú bővülésének (például a feldolgozóiparban és az idegenforgalomban) volt meghatározó szerepe, térben erősen koncentráltan: elsősorban Veszprém közvetlen környezetében, illetve ehhez kapcsolódva a Balaton-part Veszprémhez közeli településein.

A vármegye három, egymástól jelentősen eltérő karakterű területének *mezőgazdasági* hasznosítása hagyományosan eltérő. A kistalpai terület, a Marcal völgye hagyományosan szántó- és gyepterületekben, valamint vizes élőhelyekben bővelkedik. A Bakonyban az *erdőgazdálkodás* a meghatározó, a Balaton-felvidék mozaikos tájhasználatára pedig többek közt a *gyümölcs- és szőlőművelés*, valamint a gyeperő és erdőgazdálkodás természeti értékekben gazdag területe.

Veszprém vármegye egy lakosra jutó *ipari termelési* értéke a vidéki átlagot 2017 óta rendre meghaladja kissé. A vármegye ipara az országosnál is *exportorientáltabb*. A további iparosodásnak ma már a munkaerő, különösen a „szalagmunkára” hajlandó munkaerő hiánya a legfontosabb korlátja. A legjelentősebb ipari szakágazat Veszprém vármegyében is – hasonlóan észak-dunántúli szomszédjaihoz – a járműgyártás.

A *szolgáltatások* mind a bruttó hozzáadott értéket, mind pedig a foglalkoztatást tekintve a legfontosabb ágazatcsoportot jelentik Veszprém vármegyében is. A **turisztikai** és vendéglátási tevékenység hagyományosan Veszprém vármegye kiemelkedő szolgáltatási alágazata. Fő területe a Balaton idegenforgalmi régiója, de van jelentősége a Balaton-felvidéken és a Bakonyban, valamint Veszprémben is.

Forrás: Veszprém Megye Területfejlesztési Konceptiója (2021)

Az ország vármegyéit tekintve Veszprém vármegye közlekedésföldrajzi helyzete közepesnek mondható, hiányosságai ellenére az országon belüli elhelyezkedését és a nemzetközi kapcsolatok lehetőségeit tekintve magában rejt *a pozitív irányú elmozdulás lehetőségeit*. A mellékúthálózat legfontosabb feladata a gyorsforgalmi- és főúthálózatról érkező forgalom szétterítése és a településközi rövidebb távú kapcsolati igények kielégítése. Veszprém vármegye alsóbbrendű úthálózata ezeknek az igényeknek többnyire megfelel, a probléma egyes

területeken éppen az, hogy az alapfeladatokon túl többlet-igénybevétel is terhel bizonyos mellékúthálózati elemeket a **gyors- és főúthálózat hiányosságai** miatt.

Az előzőekben leírt jellemzők a Veszprém Vármegyei Önkormányzat területfejlesztési irányait, valamint lehetőségeit nagymértékben befolyásolják.

Az alábbiakban bemutatott, Veszprém Vármegyei Önkormányzatra vonatkozó SWOT-analízisben számos megállapítás alapja a vármegye helyzetéből fakad.

Erősségek

- változatos, sokszínű vármegye
- turizmus kiemelkedő szerepe a Balaton és a Bakony miatt (pályázati lehetőségek)
- térségi együttműködések hagyománya
- Veszprém Vármegyei Területfejlesztési Szakmai Kollégium intézménye, melynek tagjai a vármegyében meghatározó szervezetek
- változatos témájú beszámolók a vármegyei közgyűléseken
- Évtizedes hagyománnyal rendelkező „A tiszta és virágos Veszprém vármegyéért közterület szépítési verseny” évente történő megrendezése

Gyengeségek

- kevés bevételi forrás
- az országhatár hiánya miatt nincs hagyománya a nemzetközi együttműködéseknek
- személyi és tárgyi feltételek hiánya
- saját tulajdon hiánya

Lehetőségek

- koordináló szerepkör erősítése
- hazai és nemzetközi együttműködések felélesztése, új kapcsolatok kiépítése: testvérmegyei kapcsolatokban rejlő lehetőségek kiaknázása
- nemzetközi projektekben való részvétel
- saját pályázatok sikeres megvalósítása
- kisebb összegű, hazai pályázati forrásból megvalósuló projektek (pl. Hungarikum pályázatok)
- vármegyei monitoring folyamatos működtetése
- az önkormányzat presztízsének emelése

Veszélyek

- a törvények általi kijelölt feladatok számának csökkenése
- központi költségvetésből érkező, feladatellátáshoz szükséges feltételrendszer szűkülése
- a hivatal erőforrásainak további csökkenése

2.2 Célkitűzések

Veszprém vármegye jövőképe (2030): Vonzó, élhető és versenyképes térség

2.2.1. Veszprém Vármegyei Önkormányzat 2025-2030 időszakra vonatkozó Gazdasági Programjának (továbbiakban Gazdasági Program) átfogó célja:

A Veszprém Vármegyei Önkormányzat a gazdasági erőforrásait úgy kívánja felhasználni, hogy a kötelező feladatok és az önként vállalt feladatainak ellátásában a térségi és társadalmi partnerség ösztönzésére törekszik.

2.2.2. A Gazdasági Program stratégiai céljai:

- 1. Innovatív megoldások előtérbe helyezése, innovatív központok és műhelyek bevonása*
- 2. Társadalmi, gazdasági kohézió ösztönzése*
- 3. Vonzó vidéki térség elérése – fókuszban a kistelepülések*

A Gazdasági Program stratégiai céljainak kibontása:

1. Innovatív megoldások előtérbe helyezése, innovatív központok és műhelyek bevonása

- a Veszprém Vármegyei Területfejlesztési Szakmai Kollégium fenntartása
- további partnerség egyetemekkel

2. Társadalmi, gazdasági kohézió ösztönzése

- vármegyei kamarákkal további együttműködések
- vármegyei illetékességű szervezetekkel további együttműködések
- aktív részvétel a Balaton Fejlesztési Tanács és a Balatoni Szövetség munkájában
- a kiemelt eljárásrendű TOP-Plusz „Bakony projekt” megvalósítása
- szoros kapcsolattartás a települési önkormányzatokkal

3. Vonzó vidéki térség elérése - fókuszban a kistelepülések

- „A tiszta és virágos Veszprém vármegyéért” közterület szépítési verseny fenntartása
- együttműködés a vármegyei LEADER HACS munkaszervezetekkel
- a falugazda képzés megtartása Veszprém vármegyében
- kiemelt eljárásrendű TOP-Plusz Helyi Humán Fejlesztések I., II.

3. A Veszprém Vármegyei Önkormányzat által ellátandó feladatok

3.1. Területfejlesztési feladatok

A Program 2025-2030-as időszakában az Önkormányzat feladata lesz a **vármegyei szintű területfejlesztési dokumentumok megújítása** a következő európai uniós programozási időszak célkitűzéseivel összhangban. A vármegye koncepcionális és stratégiai céljainak megvalósulását nyomon kell követni, és a felülvizsgálat során ennek megfelelően kialakítani a vármegye jövője szempontjából fontos területfejlesztési dokumentumok tartalmát.

3.2. Területrendezési feladatok

Veszprém vármegye hatályos területrendezési tervét a Közgyűlés 2019. december 12-i ülésén fogadta el. Veszprém vármegye területrendezési tervének felülvizsgálata továbbiakban nem tervezett, mivel **a magyar építészetről** szóló **2023. évi C. törvény** 2027. július 1-től kivezeti a vármegyei területrendezési terveket.

3.3. Vidékfejlesztési feladatok

Az Önkormányzat törekszik vidékfejlesztési feladatai kapcsán elősegíteni a vidék felemelkedését. A szükséges együttműködések jogszabályi kereteinek valós tartalommal történő kitöltésében a LEADER munkaszervezetekkel kialakított partnerkapcsolatokra jelentős potenciálként tekinthetünk.

3.4. Koordinációs feladatok

Koordinációs feladataink hatékony ellátása érdekében az Önkormányzat honlapot üzemeltet, amely koordináló adattérként is működik.

3.5. Környezetvédelmi feladatok

A környezet védelmének általános szabályairól szóló törvény a vármegyei önkormányzatok részére környezetvédelmi feladatokat határoz meg.

3.6. Nemzetközi együttműködéssel, sporttal kapcsolatos feladatok

Az Önkormányzat nemzetközi kapcsolatainak ápolásánál és az új partnerségek létrehozásánál továbbra is elsődleges szempont a vármegye polgárai számára kedvező lehetőségeket nyújtó kapcsolatbővítés, a helyi közösségek életszínvonalának javítása és Magyarország nemzetközi jelenlétének erősítése.

Ennek érdekében - figyelemmel a költségvetési lehetőségeinkre, főként uniós és hazai pályázatok révén - a jövőben is erősíteni kell a külföldi partnerekkel fennálló együttműködések, valamint meg kell teremteni új kapcsolatok kialakításának lehetőségét, folyamatosan törekedve vármegyénk térségének fejlesztésére, gazdasági életének fellendítésére.

3.7. Nemzetiségi önkormányzatokkal kapcsolatos feladatok

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: Njtv.) alapján feladatunk a területi (vármegyei) nemzetiségi önkormányzatok munkájának segítése és a testületi működés feltételeinek a biztosítása.

A közgyűlés az Njtv. 80. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettségének eleget téve 2024. november 28. napján megtartott ülésén vizsgálta felül a Veszprém Megyei Önkormányzat és a Veszprém Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat között a 16/2021. (I.29.) MÖK határozattal elfogadott, valamint a Veszprém Megyei Önkormányzat és a Veszprém Megyei Német Önkormányzat között a 17/2021. (I.29.) MÖK határozattal elfogadott együttműködési megállapodásokat, melynek eredményeként mindkét nemzetiségi önkormányzat tekintetében közigazgatási szerződés megkötésére került sor (*közgyűlési határozatok száma: 67/2024. (XI.28.) határozat és 68/2024. (XI.28.) határozat*) annak érdekében, hogy biztosítsa a két vármegyei (roma és német) nemzetiségi önkormányzat működésének feltételeit, továbbá gondoskodjon a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

A nemzetiségekkel történő együttműködésnek kialakult rendszere van, azonban a jövőben célunk, hogy megtaláljuk azokat a kapcsolódási lehetőségeket (fórum, kerekasztal, nemzetiségek értékeinek népszerűsítése) amelyek révén pályázatokon keresztül segítséget tudunk nyújtani a nemzetiségi szerveződések hagyományörző, kulturális tevékenységéhez, a vármegyében élő nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzéséhez, valamint egyéni és közösségi jogaik biztosítása érdekében figyelemmel kísérjük és a nemzetiségekkel foglalkozó civil szervezetek részvételével támogatjuk a területi nemzetiségi önkormányzatok működését.

4. Az ágazati feladatok végrehajtásának eszközei

4.1. Vagyongazdálkodási feladatok

Az Önkormányzat vagyona a nemzeti vagyon része, amely részben törzsvagyon, illetve üzleti vagyon. A törzsvagyon közvetlenül a kötelező önkormányzati feladatkör ellátását, illetve hatáskör gyakorlását szolgálja. Ezen vagyoni körbe tartozik az Önkormányzat Megyeháza épületének tulajdoni hányad alapján megillető vagyonrésze, valamint a Kórház utcai parkoló.

Az üzleti vagyon része a Veszprém, Szeglethy utcában lévő két lakás rendeltetésű ingatlan és a hozzájuk tartozó parkolóhelyek. Az említett ingatlanok a forgalomképes üzleti vagyon részét képezik. Az irodák elhelyezkedése és megközelíthetősége miatt nehezen kiadhatók, így fenntartásuk nem rentábilis. Az Önkormányzat hosszútávon nem tudja azokat hasznosítani,

ezért a közgyűlés a 46/2022. (XI. 24.) MÖK határozattal döntött az ingatlanok értékesítésre történő kijelöléséről. Az Önkormányzat további nagy értéket képviselő, értékesíthető vagyonelemmel nem rendelkezik, ezért e határozat értelmében az értékesítéséből befolyt bevétel felhasználása fokozott körültekintést igényel, elsődlegesen a gazdasági körülmények okozta likviditási problémák ellentételezésére szolgál, másodlagosan alapot képez értékálló ingatlan megvásárlásra.

4.2. Az Önkormányzat gazdálkodási feltételeinek alakulása, és feladatainak finanszírozása

A 2025-2030 évekre vonatkozó gazdasági program végrehajtásának egyik alapfeltétele a kiszámítható, stabil pénzügyi háttér. Az önkormányzatok gazdálkodása elválaszthatatlan az államháztartástól, annak egyik alrendszerét jelenti. Az államigazgatás megreformálása során az ágazati jogszabályok változásai az önkormányzatok pénzügyi szabályozását befolyásolják.

Az Önkormányzat gazdálkodási feltételeit alapvetően meghatározza a jelenlegi finanszírozási helyzete, a feladatellátás struktúrája. A vármegyei önkormányzat tekintetében elmondható, hogy pénzügyi lehetőségeit döntően az éves központi költségvetésről szóló törvény által megállapított költségvetési támogatás határozza meg. A 2012-ben végrehajtott megyei önkormányzatokat is érintő konszolidációt követően a vármegyei önkormányzatok finanszírozása a választási ciklusokhoz kötötteen, azokhoz igazodva került felülvizsgálatra. Az emelések nem követték az ezen időszak alatt felhalmozott inflációs hatást, a megváltozott gazdasági környezet kihívásait és nem vették figyelembe a vármegyei önkormányzatok eltérő pénzügyi lehetőségeinek különbözőségét.

A kiszámíthatónak mondható állami támogatás mellett az Önkormányzatnak folyamatosan törekednie kell saját bevételek szerzésére. Az évek óta mutakozó gyakorlat alapján saját bevételeket pályázati támogatások elnyerésével, valamint a települési önkormányzatokkal történt együttműködések kialakításával tud az Önkormányzat realizálni. A bevételek biztosítják a likviditási problémák elkerülését, a működés zavartalanságát, továbbá önként vállalt feladatok megvalósítását és biztosít forrást a fejlesztésekre. Az Európai Unió által finanszírozott projekteknél az Önkormányzat egyre kisebb számban tud részt venni, mely nem csak a projekt-lehetőségek csökkentésével magyarázható, hanem a hivatali struktúra és kapacitásbeli korlátok sem teszik lehetővé a jelentős saját bevételi forrást eredményező projekteknél való részvételt. Az elkövetkező időszak nagy kihívását jelenti a kapacitás kihasználás és forrás egyensúly megteremtése.

A gazdasági stratégia kiemelt céljai közé tartozik az Önkormányzat gazdálkodásának hosszú távú fenntarthatóvá tétele. Biztosítani kell egy működőképes önkormányzati feladatellátási rendszert. A gazdálkodási feltételek kialakításakor figyelembe kell venni a makrogazdasági folyamatokat, a hosszabb távú államháztartási prioritásokat, a gazdasági környezet várható változásait és annak az önkormányzati gazdasági helyzetre gyakorolt hatását. Ennek érdekében szükség van arra, hogy az Önkormányzat felvázolja, hogy a rendelkezésre álló feladat- és forrásstruktúrával melyek azok a jövőbeni célok, amelyeket elérhet.

Önként vállalt feladatokat az Önkormányzat kizárólag saját bevételei terhére láthat el. A kötelező és önként vállalt feladatok ellátásának forrásait és kiadásait a költségvetési rendeletnek elkülönítetten kell tartalmaznia. A szűk gazdasági mozgástérből adódóan fontos a saját bevételi források felkutatása, a külső források bevonása és a különböző költségelemek már megkezdett racionalizálása.

4.3 Pályázatok

A feladatrendszer átalakítása miatt alapvetően megváltozott az Önkormányzat gazdasági alapja. A vagyoni helyzet változása jelentősen meghatározza az Önkormányzat bevételeinek lehetséges körét. Az egyensúly megteremtése érdekében a feladatokat rangsorolni és racionalizálni szükséges.

Miután az Önkormányzat állandó saját bevétellel nem rendelkezik, kiemelt figyelmet kell fordítani a pályázati lehetőségek figyelésére és kihasználására a működés minden területén. Területi elhelyezkedésünk szerint vármegyénk nem határmenti vármegye, így a határon átnyúló fejlesztések ösztönzésére vonatkozó nemzetközi projekteken való részvételünk nem lehetséges, ezzel hátrányos helyzetből indulunk a pályázati lehetőségek terén a határmenti vármegyékhez képest.

Az elkövetkezendő években - az elmúlt évek gyakorlatát folytatva - kiemelt szerep jut a pályázati tevékenységnek, hiszen a szigorú gazdálkodási és költségvetési keretek között a pályázatokon történő részvétel biztosíthatja azon források megszerzését, amelyek segítségével az Önkormányzat a meghatározott céljait eredményesen valósíthatja meg.

A 2021–2027 programozási időszakban kiemelt jelentőségűek a kiemelt eljárásrendben elbírált, az Önkormányzat, mint fő kedvezményezett által megvalósítandó projektek, ahol a projekteken megvalósuló tevékenységgel a vármegye egésze gazdagodik, az ESZA+ típusú tevékenységek során megvalósuló humán erőforrásfejlesztéssel, programkínálattal, valamint ERFA+ típusú tevékenységben megvalósuló kisléptékű beruházásokkal, klímavédelmi beavatkozásokkal. (A vármegye számára elsősorban nem beruházás jellegű tevékenység megvalósítását célzó felhívások nyitottak.) E projektek által a vármegyei önkormányzat a projektmenedzsment költségen felül, a saját megvalósítású projektelemek tekintetében szakmai megvalósítók kapcsán is, bevételhez jut.

Hazai pályázatok:

Kisebbségi léptékűek, mint az előzőekben említett támogatási források, de az Önkormányzat feladatellátását és működését segítik.

Zárszó

Az Önkormányzat a jövőben is Magyarország, és szűkebb hazánk, Veszprém vármegye polgárainak érdekeit szolgálja a jelen Programban meghatározott célkitűzések, feladatok végrehajtása során, demokratikus módon, széles nyilvánosságot teremtve a közhatalom önkormányzati típusú gyakorlásának. Az Önkormányzat e feladatellátása során a kiegyensúlyozott, átlátható és fenntartható költségvetési gazdálkodás elvét érvényesíti annak érdekében, hogy vármegyénk harmonikusan és folyamatosan fejlődő vármegye legyen.

Törekedni szükséges arra, hogy az Önkormányzat területi önkormányzati szerepköre erősödni tudjon, amelynek érdekében a célok és feladatok az alábbi szempontok figyelembevételével kerültek meghatározásra:

- a vármegye különböző adottságú térségeiben a társadalom és a gazdaság megújítását elősegítő, a térségi erőforrásokat hasznosító fejlesztéspolitika megvalósítása, ezáltal a vármegye társadalmi, gazdasági súlyának növelése,
- a területi egyenlőtlenségek csökkentése, az elmaradott térségek felzárkóztatása, különös tekintettel a kistelepülésekre,
- a vármegye ipari és mezőgazdasági jellegű térségeiben a gazdaság szerkezeti megújítása,
- a kutatás-fejlesztés, és az innováció elősegítése,
- a települési önkormányzatokkal, a vármegye vállalkozásaival és a civil szférával való együttműködés erősítése, a területi koordináció hatékonyságának növelése,
- a korábban kialakult konstruktív együttműködések folytatása és bővítése.

Cél továbbra is a vármegyei tervezési munka során kialakított koordinációs szakmai kapcsolatrendszer fejlesztése.

A vármegyei sajátosságok marketingjének előtérbe helyezésével, kiemelt hangsúlyt kívántunk helyezni a nemzetközi kapcsolatok ápolására, továbbfejlesztésére, különösen a határon túli magyarság tekintetében a magyar-magyar kapcsolatok további elmélyítésére. Költségvetési lehetőségeinkhez mérten szeretnénk Önkormányzatunk szerepvállalását erősíteni a nemzetközi kapcsolatok, és sport feladatok ellátása területén. Célunk olyan pályázati lehetőségek felkutatása, melyek fenti feladatok megvalósítását elősegíthetik.

A Program irányvonalát egyrészt a 2021-2027-es költségvetési időszak, valamint a 2027 utáni új tervezési időszak hazai és Európai Unió forrásainak felhasználása fogja meghatározni, az Önkormányzat által ellátott kötelező és önként vállalt önkormányzati feladatokhoz kapcsolódva.

A következő időszak forráselosztási mechanizmusától függetlenül fontos, hogy a területi felzárkózást szolgáló beavatkozások időben feltárásra kerüljenek és reális, a valós igényeket megalapozó fejlődés menjen végbe vármegyénkben.

A Veszprém Vármegyei Önkormányzat Közgyűlése a vármegye felvirágoztatása és a vármegye polgárainak boldogulása érdekében kinyilvánítja elkötelezettségét a Veszprém Vármegyei Önkormányzat 2025-2030 időszakra szóló Gazdasági Programjának megvalósításáért.

Veszprém, 2025. július 3.

FÜGGELÉK

Gazdasági Program megalkotásakor figyelembe vett jogszabályok

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.) 116. § (5) bekezdése értelmében a közgyűlés az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el az új gazdasági programot. Ha a meglévő gazdasági program az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt a közgyűlés az alakuló ülést követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.

A gazdasági program a vármegyei közgyűlés megbízatásának időtartamára, vagy azt meghaladó időszakra szólhat. A gazdasági program elkészítésének célja, hogy a vármegyei önkormányzat egységes, előre meghatározott célrendszer szerint működjön és a lehetőségek figyelembevételével feladatellátásában fejlődjön.

A vármegyei önkormányzat Möt. szerinti alapvető feladatai

A **Möt. 27. § (1)** bekezdése szerint „A vármegyei önkormányzat területi önkormányzat, amely törvényben meghatározottak szerint területfejlesztési, vidékfejlesztési, valamint koordinációs feladatokat lát el.”

Magyarország Kormánya 2023. december 22-én hirdette ki a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény helyébe lépő, a területfejlesztésről szóló 2023. évi CII. törvényt (a továbbiakban **Tftv.**).

A 2024. január 1-től hatályos **Tftv.** az állami területfejlesztési feladatok, valamint a területfejlesztési feladatok ellátó önkormányzatok területfejlesztési feladatainak, továbbá a területrendezési feladatok szabályozására terjed ki, illetve kitér a vármegyei önkormányzatok ezekkel kapcsolatos koordinációs feladataira is, az alábbiak szerint:

A Tftv. 10. § (1)-(4) bekezdései szerint a vármegyei önkormányzat területfejlesztési feladatkörében

(1) a területfejlesztési tervezéssel összefüggő feladatok ellátása keretében

„a) az OFTK-val összhangban – a megyei jogú városok önkormányzatainak, valamint a fővárosi kerületi önkormányzatok bevonásával – kidolgozza és határozattal elfogadja a vármegyei és a fővárosi területfejlesztési koncepciót, illetve – a vármegyei és a fővárosi területfejlesztési koncepció és a vármegyei területrendezési terv figyelembevételével – a vármegyei és a fővárosi területfejlesztési programot, a területfejlesztésért felelős miniszter állásfoglalásának beszerzésével;

b) részt vesz az OFTK, valamint az operatív programok kidolgozásában, a megyei jogú városok önkormányzata és a fővárosi kerületi önkormányzatok kötelező bevonásával, észrevételeik figyelembevételével;

c) előzetesen véleményezi az országos, valamint a vármegyét vagy a fővárost érintő ágazati fejlesztési stratégiákat, koncepciókat és akcióterveket a megyei jogú városok önkormányzata és a fővárosi kerületi önkormányzatok kötelező bevonásával, észrevételeik figyelembevételével;

d) előzetesen véleményezi a területét érintő térségi fejlesztési programokat;

e) gondoskodik a partnerség elvének érvényesítéséről a tervezés és a végrehajtás során;

f) képviseli a vármegyét a határon átnyúló nemzetközi fejlesztési programjainak tervezésében, kidolgozásában;

g) elkészíti a területi szempontú operatív program megvalósítása érdekében Integrált Területi Programot.”

(2) a területfejlesztési programok végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátása keretében

„a) a Területfejlesztési Szolgálattal együttműködve nyomon követi és értékeli a vármegyei vagy fővárosi területfejlesztési koncepció és a vármegyei vagy fővárosi területfejlesztési programok végrehajtását;

b) dönt a hatáskörébe utalt fejlesztési források felhasználásáról;

c) közreműködik – a monitoring bizottság vagy más döntéshozó szerv útján – a területi szempontú operatív programok irányításában, megvalósításuk végrehajtásában;

d) közreműködik a vármegyei önkormányzatokkal és az államigazgatási szervekkel együtt – a monitoring bizottság vagy más döntéshozó szerv útján – a határon átnyúló nemzetközi fejlesztési programok irányításában, részt vesz azok lebonyolításában, végrehajtásában;

e) gazdaságfejlesztési, befektetés-ösztönző tevékenységet lát el a vármegye gazdaságának és foglalkoztatásának fellendítése érdekében, e célból külön szervezetet hozhat létre vagy megállapodás alapján más szervezettel működhet együtt;

f) figyelemmel kíséri az operatív programok vármegyében vagy a fővárosban jelentkező feladatainak megvalósítását a megyei jogú városok önkormányzatai és a kerületi önkormányzatok bevonásával, észrevételeik figyelembevételével.”

(3) a területfejlesztési koordinációval kapcsolatos feladatok ellátása érdekében

„a) összehangolja a nemzetközi és határon átnyúló együttműködésből adódó feladatait, biztosítja azok összhangját;

b) a települési önkormányzatok felkérése alapján elősegíti a helyi önkormányzatok területfejlesztési társulásainak szerveződését;

c) szakmai kapacitásával segíti a területfejlesztési önkormányzati társulások és a térségi fejlesztési tanácsok fejlesztési célokat feltáró, pályázatokat megalapozó tevékenységét;

d) vizsgálja és értékeli a vármegye vagy a főváros társadalmi és gazdasági helyzetét, környezeti állapotát, adottságait, a vizsgálatok során felhasznált információkat és a vizsgálatok eredményeit a TeIR rendelkezésére bocsátja;

e) kölcsönös információcserével segíti a TeIR működését, információkat biztosít a területfejlesztési programok készítéséhez, valamint fogadja a törvényben szereplő vármegyei szintre delegált feladatok elvégzése érdekében a központi adatbázisok adatait;

f) együttműködik a települési önkormányzatokkal, a vármegye fejlesztésében közvetlenül és közvetve közreműködő területi államigazgatási szervekkel, az érdekelt civil és szakmai szervezetekkel.”

(4) a vidékfejlesztési koordinációval kapcsolatos feladatok ellátása érdekében

„a) összehangolja a vidékfejlesztési stratégiákat és akciókat a vármegyei fejlesztési és területfejlesztési koncepciókkal és programokkal;

b) előzetesen állást foglal a vármegye területét érintő vidékfejlesztési stratégiák, akciók tekintetében;

c) elláthatja a helyi akciócsoportok, a közösségvezérelt helyi fejlesztésben érintett szervezetek munkaszervezeti feladatait;

d) részt vehet a helyi akciócsoportok és a közösségvezérelt helyi fejlesztésben érintett szervezetek tevékenységében;

e) külön megállapodás alapján a vidékfejlesztési akciók végrehajtása során koordinációs és döntéshozatali feladatokat láthat el;

f) nyomon követi és értékeli a vidékfejlesztési akciók lebonyolítását és monitoring bizottsági feladatokat lát el a programok végrehajtásához kapcsolódóan.”

A Tftv. 25. § (2) bekezdése szerint a vármegyei önkormányzat területrendezési feladatkörében

*„a) előzetesen véleményezi az országos, valamint a területét érintő területrendezési terveket,
b) az érintett települési önkormányzatok és a megyei jogú városok önkormányzata kötelező bevonásával, észrevételeik figyelembevételével – az országos területrendezési tervvel összhangban – elfogadja a vármegye területrendezési tervét, amely – a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló törvényben rögzített egyedileg meghatározott vármegyei övezet kivételével – nem terjed ki a 21. § a) pontjában meghatározott kiemelt térségek területére,
c) a tervezés és a végrehajtás során gondoskodik a partnerség elvének érvényesítéséről,
d) együttműködik a többi érintett vármegyei önkormányzattal a 21. § a) pontja alá nem tartozó kiemelt térségek összehangolt tervezése érdekében,
e) megküldi az elfogadott területrendezési terv kihirdetésétől számított 15 napon belül a terv elfogadásáról szóló rendeletet a rajzi munkarészek vektoros állományaival együtt a dokumentációk gyűjtésére e törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeletben kijelölt szervnek.”*

A Tftv. 26. §-a szerint a vármegyei önkormányzat koordinációs feladatkörében

*„a) összehangolja a vidékfejlesztési stratégiákat és akciókat a vármegyét érintő területrendezési tervekkel,
b) koncepcionálisan összehangolja az illetékességi területéhez tartozó települések településrendezési terveinek kidolgozását a vármegyei területrendezési tervhez való illeszkedésük érdekében,
c) előzetesen véleményezi a vármegye településeinek településrendezési terveit, különösen a vármegyei területfejlesztési koncepcióhoz és programhoz való illeszkedésük érdekében,
d) véleményezi az illetékességi területéhez tartozó települések településrendezési terveit, a vármegyei területrendezési tervvel való összhang megteremtése érdekében.”*

A vármegyei önkormányzat további törvényekben definiált feladatai

***A helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről* szóló 1991. évi XX. törvény 66. §-a kimondja, hogy a vármegyei önkormányzat közgyűlése**

*„a) összehangolja - a kiemelt üdülőkörzetek kivételével - az idegenforgalom területi érdekeit az országos érdekekkel, gondoskodik az idegenforgalmi értékek feltárásáról, bemutatásáról, propagálásáról;
b) véleményt nyilvánít a kiemelt üdülőkörzetek fejlesztési koncepciójáról, programjáról;
c) összehangolja az idegenforgalom helyi fejlesztését, és elemzi a terület idegenforgalmának alakulását.”*

***A helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről* szóló 1991. évi XX. törvény 121. §-ának a)-b) pontja rendelkezik arról, hogy a vármegye önkormányzatának önként vállalt feladata lehet különösen:**

„a) a közösségi kulturális hagyományok és értékek ápolásának, a művelődésre, társas életre szerveződő közösségek tevékenységének, a lakosság életmódja javítását szolgáló kulturális célok megvalósításának támogatása;

b) a művészeti intézmények, továbbá a lakosság művészeti kezdeményezéseinek, önszerveződéseinek támogatása, a művészi alkotó munka feltételeinek javítása és a művészeti értékek létrehozásának, megőrzésének segítése”

A környezet védelmének általános szabályairól szóló **1995. évi LIII. törvény 46. § (2)** bekezdése értelmében a vármegyei önkormányzat az épített és természeti környezet védelmével kapcsolatos feladatainak ellátása érdekében:

„a) a települési önkormányzatokkal és az illetékes vármegyei területfejlesztési tanáccsal egyeztetve vármegyei környezetvédelmi programot készít, amelyet a vármegyei közgyűlés hagy jóvá;

b) előzetes véleményt nyilvánít a települési önkormányzati környezetvédelmi programokról, illetve kezdeményezheti azok megalkotását;

c) állást foglal a települési önkormányzatok környezetvédelmet érintő rendeleteinek tervezetével kapcsolatban;”

A sportról szóló **2004. évi I. törvény 55. §-a** értelmében:

„(1) A települési önkormányzat - figyelemmel a sport hosszú távú fejlesztési koncepciójára -:

a) meghatározza a helyi sportfejlesztési koncepciót, és gondoskodik annak megvalósításáról,

b) az a) pontban foglalt célkitűzéseivel összhangban együttműködik a helyi sportszervezetekkel, sportszövetségekkel,

c) fenntartja és működteti a tulajdonát képező sportlétesítményeket,

d) támogatja az iskolai testnevelés és sporttevékenység gyakorlása feltételeinek megteremtését.

(2) A települési önkormányzat az (1) bekezdésben foglaltakon kívül támogatja az iskolai sportkörök működéséhez, vagy az ezek feladatait ellátó diáksport-egyesületek feladatainak zavartalan ellátásához szükséges feltételek megteremtését.

(3) A vármegyei és a fővárosi önkormányzat az (1)-(2) bekezdésben foglaltakon túl sportszervezési feladatai körében:

a) segíti a területén tevékenykedő sportszövetségek működésének alapvető feltételeit,

b) közreműködik a sportszakemberek képzésében és továbbképzésében,

c) segíti a sportági és iskolai területi versenyrendszerek kialakítását, illetve az e körbe tartozó sportrendezvények lebonyolítását,

d) adottságainak megfelelően részt vesz a nemzetközi sportkapcsolatokban,

e)

f) közreműködik a sport népszerűsítésében, a mozgás gazdag életmóddal kapcsolatos sporttudományos felvilágosító tevékenység szervezésében,

g) közreműködik a sportorvosi tevékenység feltételeinek biztosításában.

(4) A megyei jogú városi önkormányzat illetékességi területén – adottságainak megfelelően – ellátja a (3) bekezdésben meghatározott feladatokat.

(5) A helyi önkormányzatok - figyelemmel a 49. § d) pontjában foglaltakra is - a sporttal kapcsolatos feladataik ellátásához a költségvetési törvényben és más, a sport állami támogatásáról rendelkező jogszabályok szerinti támogatásokban részesülnek.

(6) Az e törvényben meghatározott feladatai alapján a tízezernél több lakosú helyi önkormányzatok rendeletben állapítják meg a helyi adottságoknak megfelelően a sporttal kapcsolatos részletes feladatokat és kötelezettségeket, valamint a költségvetésükből a sportra fordítandó összeget.”